

Regionális gazdaságfejlesztés és menedzsment

/Elmélet/

2. Növekedés vs. fejlődés, világgazdasági kihívások

Területi fejlődés, területi fejlettség

- A fejlődést gyakran **mennyiségi, gazdasági növekedési kategóriaként** értelmezik.
- A fejlődés azonban nem elsősorban mennyiségi kategória, hanem egyre inkább **minőségi változást** jelent.
- A fejlődést megfelelő esetben **növekedés követi**, de a növekedés nem minden esetben jelent fejlődést, viszont a fejlődés megvalósulhat növekedés nélkül is.
- A fejlődésnek olyan ismérvei is vannak, mint az **életminőség, a környezet minősége, a kulturális örökség megőrzése, az öngazgatás, a politikai függetlenség** stb.

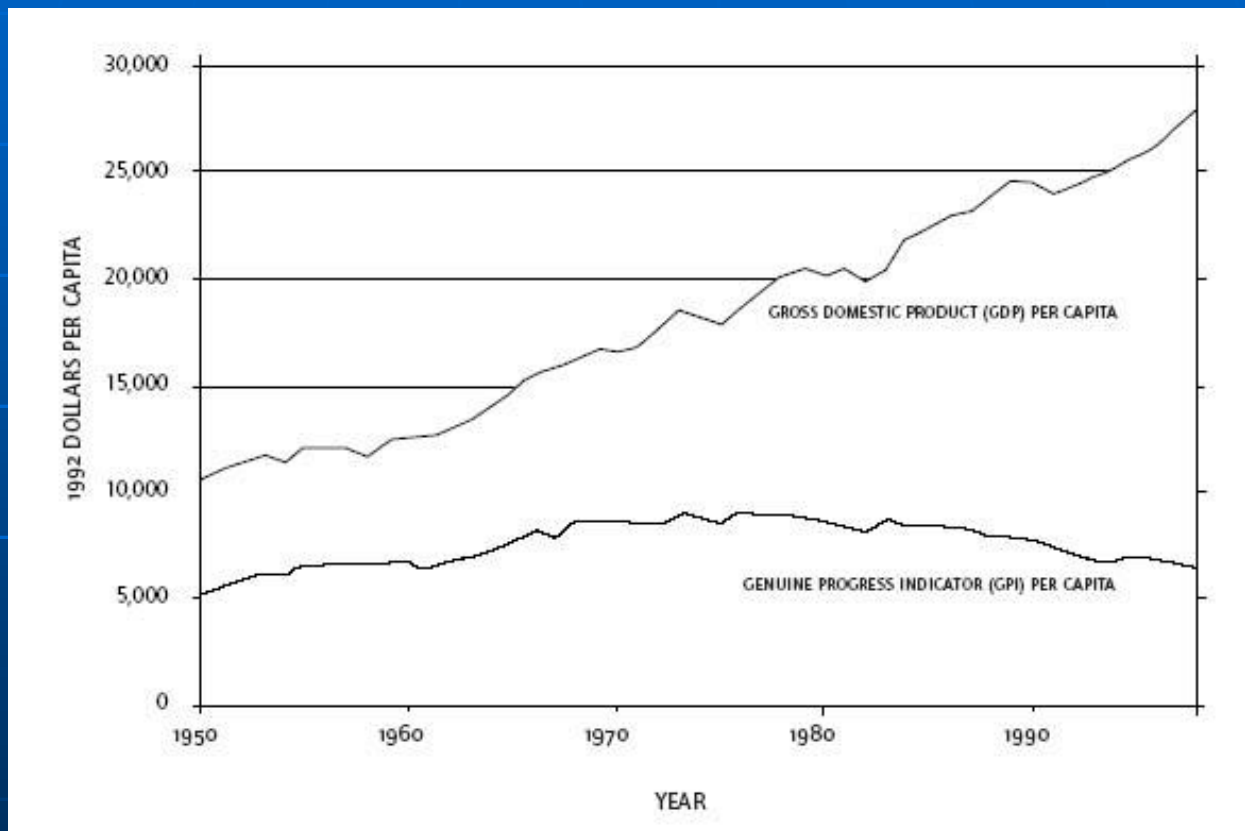
GDP kritikája I.

- A legnagyobb tétel, amivel a GDP nem számol, az a háztartáson belüli munkavégzés (gyermekfelügyelet, idősek gondozása, háztáji gazdálkodás, önerős házépítés stb.)
- A GDP hasonlóképpen nem tükrözi a háztartások közötti munka- és termékcsereket.
- A GDP nem tud megbirkózni a jövedelmi egyenlőtlenségekből fakadó problémákkal.
- A GDP nem tudja figyelembe venni, hogy az általa kifejezett javak és szolgáltatások az emberek különböző igényeit különböző körülmények között, különböző mértékben elégítik ki.
- A GDP-értékek országok közötti összehasonlításához az USD-ban kifejezett értékeket használják. A valutaárfolyamok bizonytalansága és fluktuációja miatt azonban ez igen félrevezető lehet.
- Mivel a GDP flow-típusú mutató, ezért nem tükrözi a tőkejavakban bekövetkezett változásokat. Ha fizikai tőke pusztul egy országban, akkor ez nem jelentkezik a GDP-ben közvetlenül.

GDP kritikája II.

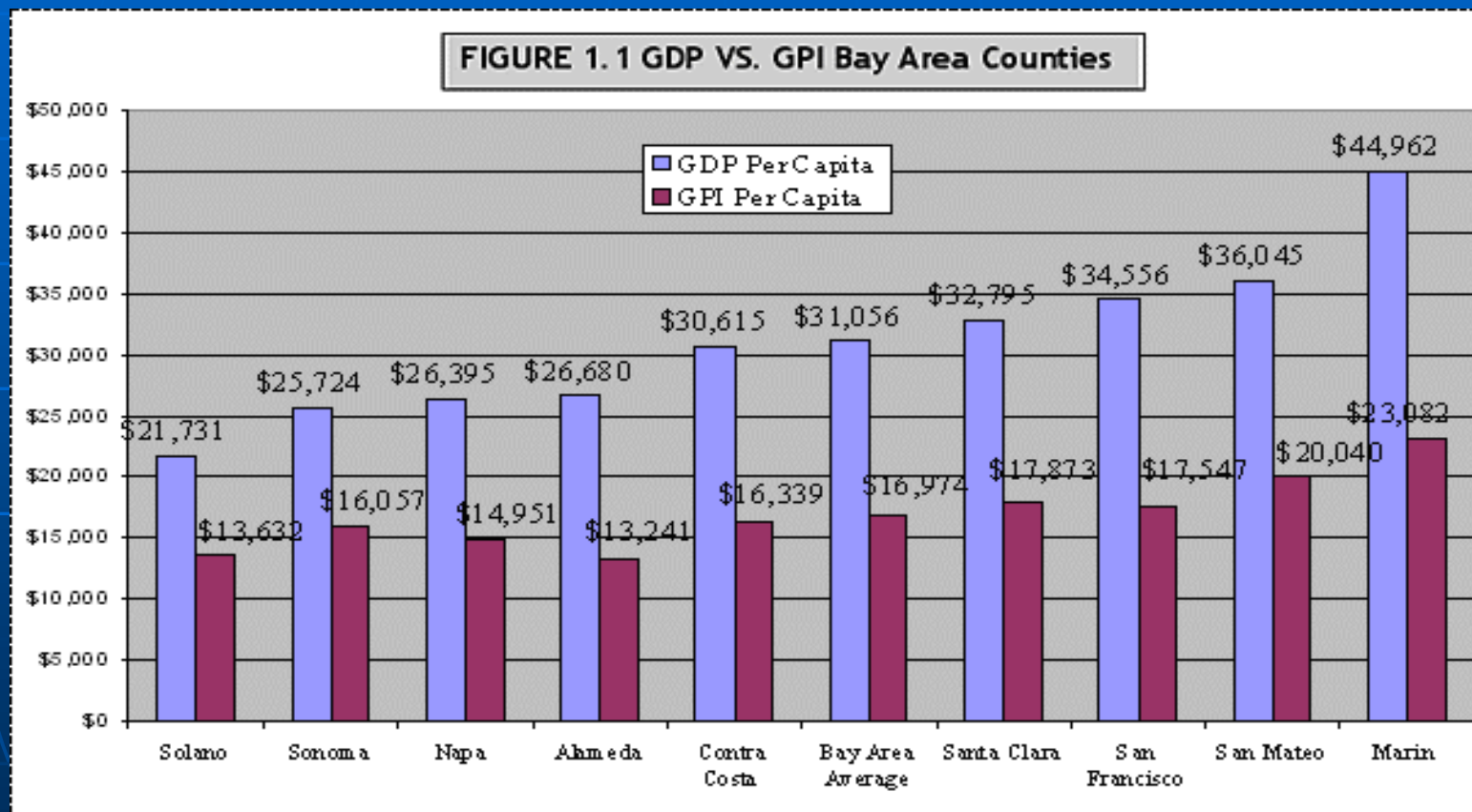
- A GDP egyáltalán nem számolja el azt a számtalan életsegítő szolgáltatást, amit a természeti ökoszisztémák ingyen nyújtanak az embereknek.
- A GDP nem számol az emberi tőkével (**human capital**), azaz azzal a potenciállal, amit az emberek egy adott országban megtestesítenek.
- A GDP nem tud mit kezdeni az úgynevezett pozicionális javakkal. Ezek olyan jószágok, amelyek abból nyerik hasznosságukat az emberek számára, hogy birtoklásuk vagy használatuk exkluzív, másoktól megkülönböztető.
- A GDP nem tükrözi az emberek számára rendelkezésre álló szabadidő értékét.
- A GDP nem tükrözi az emberek munkahelyi életminőségét sem.
- A GDP szükségképpen alulértékeli a nem piaci áron biztosított közszolgáltatásokat (közoktatás, közegészségügy stb.)
- A GDP nem képes korrigálni az egyenlőtlen jövedelem-eloszlásból következő torzított árarányokat.
- A GDP nem számol a pénz csökkenő határhasznával.

A GDP vs. GPI az USA-ban

Forrás: TÓTH, 2009.

Regionális mérés lehetősége a GPI mutatóval

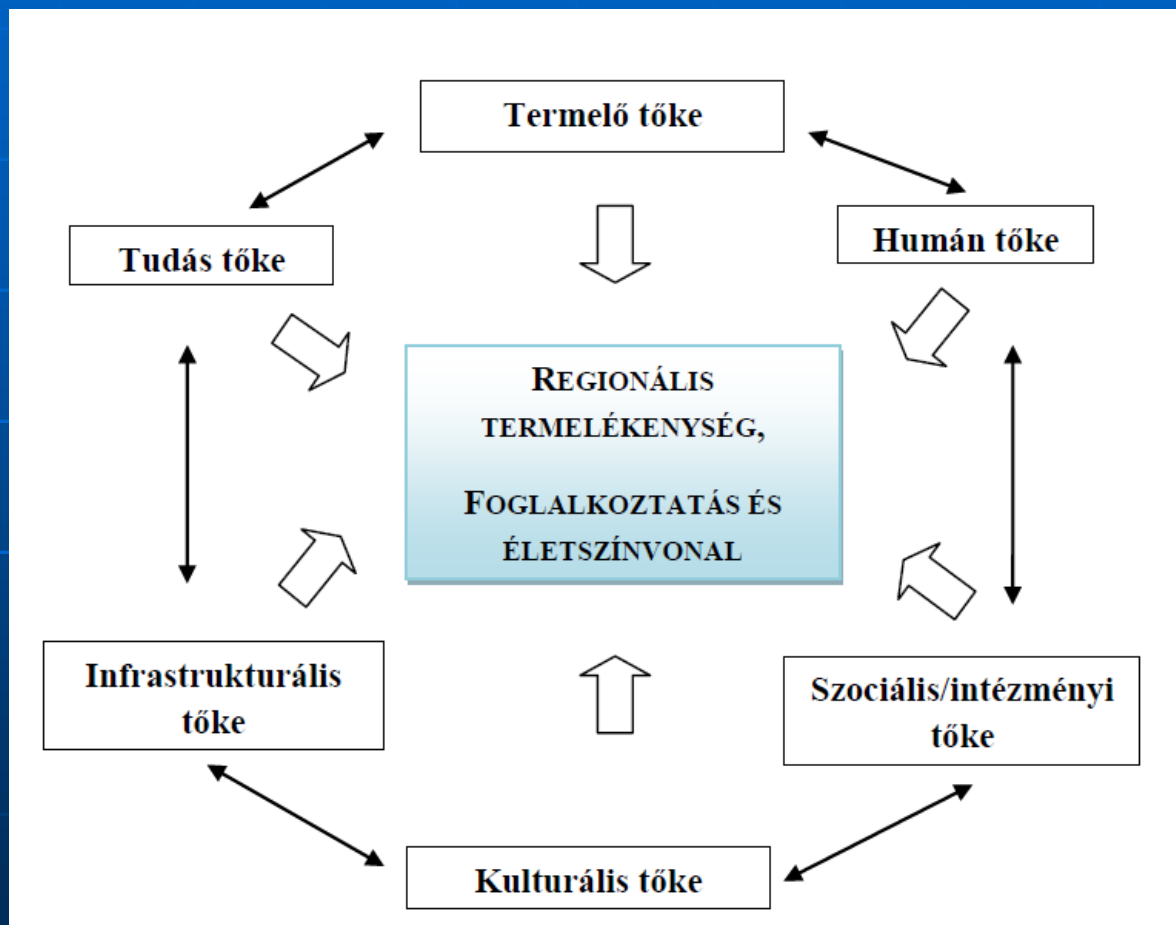

Forrás: TÓTH, 2009.

5. Regionális versenyképesség

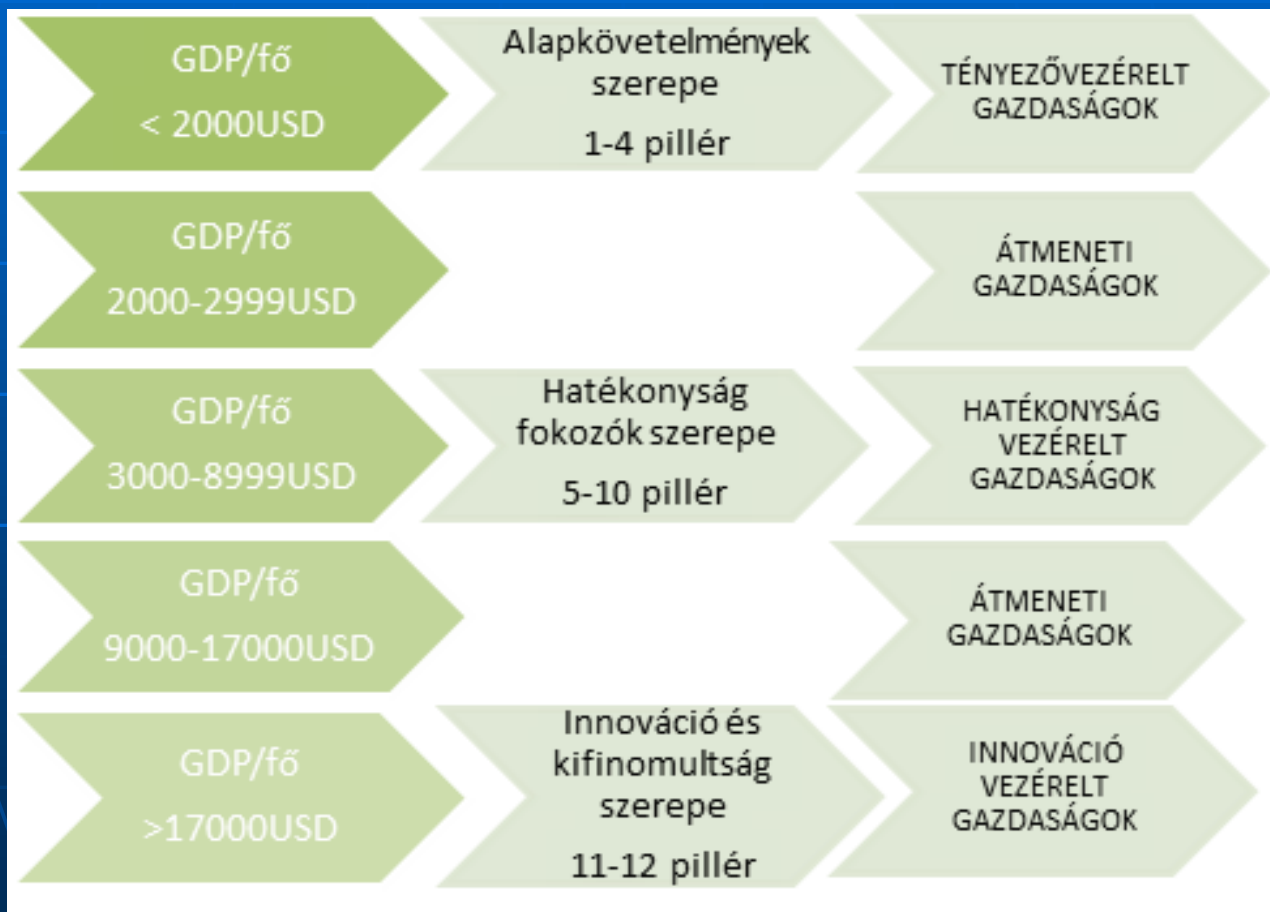
A területi verseny alapvető pillérei

Forrás: KOLLÁR saját szerkesztése KITSON et al. (2004) alapján, 2011.

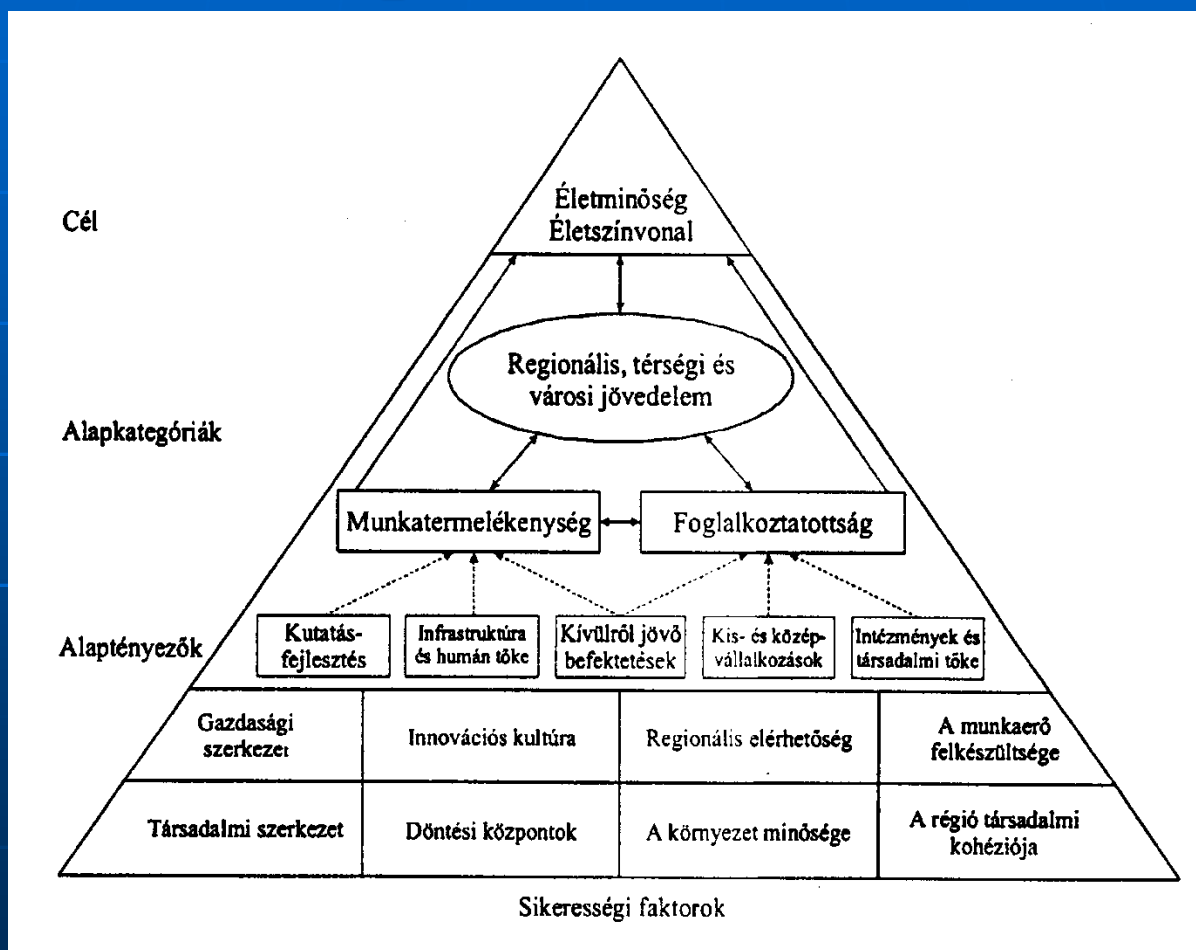
Versenyképességi	
Tényezők	Altényezők
1) Gazdasági teljesítmény (78 mutatószám)	1. Hazai gazdasági teljesítmény (25 mutatószám)
	1. Nemzetközi kereskedelem (24 mutatószám)
	1. Nemzetközi befektetések (17 mutatószám)
	1. Foglalkoztatás (8 mutatószám)
	5. Árak (4 mutatószám)
2) Kormányzati hatékonyság (70 mutatószám)	1. Államháztartás (12 mutatószám)
	1. Fiskális politika (13 mutatószám)
	1. Intézményi rendszer (13 mutatószám)
	1. Vállalkozói törvényhozás (20 mutatószám)
	1. Szociális rendszer (12 mutatószám)
3) Üzleti teljesítmény (67 mutatószám)	1. Kibocsátás, termelékenység (11 mutatószám)
	1. Munkaerőpiac (23 mutatószám)
	3. Pénzügy (17 mutatószám)
	3. Vezetési gyakorlatok (9 mutatószám)
	3. Attitűdök és értékek (7 mutatószám)
4) Infrastruktúra (114 mutatószám)	1. Alap infrastruktúra (25 mutatószám)
	1. Technológiai infrastruktúra (23 mutatószám)
	1. Tudományos infrastruktúra (23 mutatószám)
	1. Egészség és környezet (27 mutatószám)
	1. Oktatás (16 mutatószám)

GCI súlymeghatározás

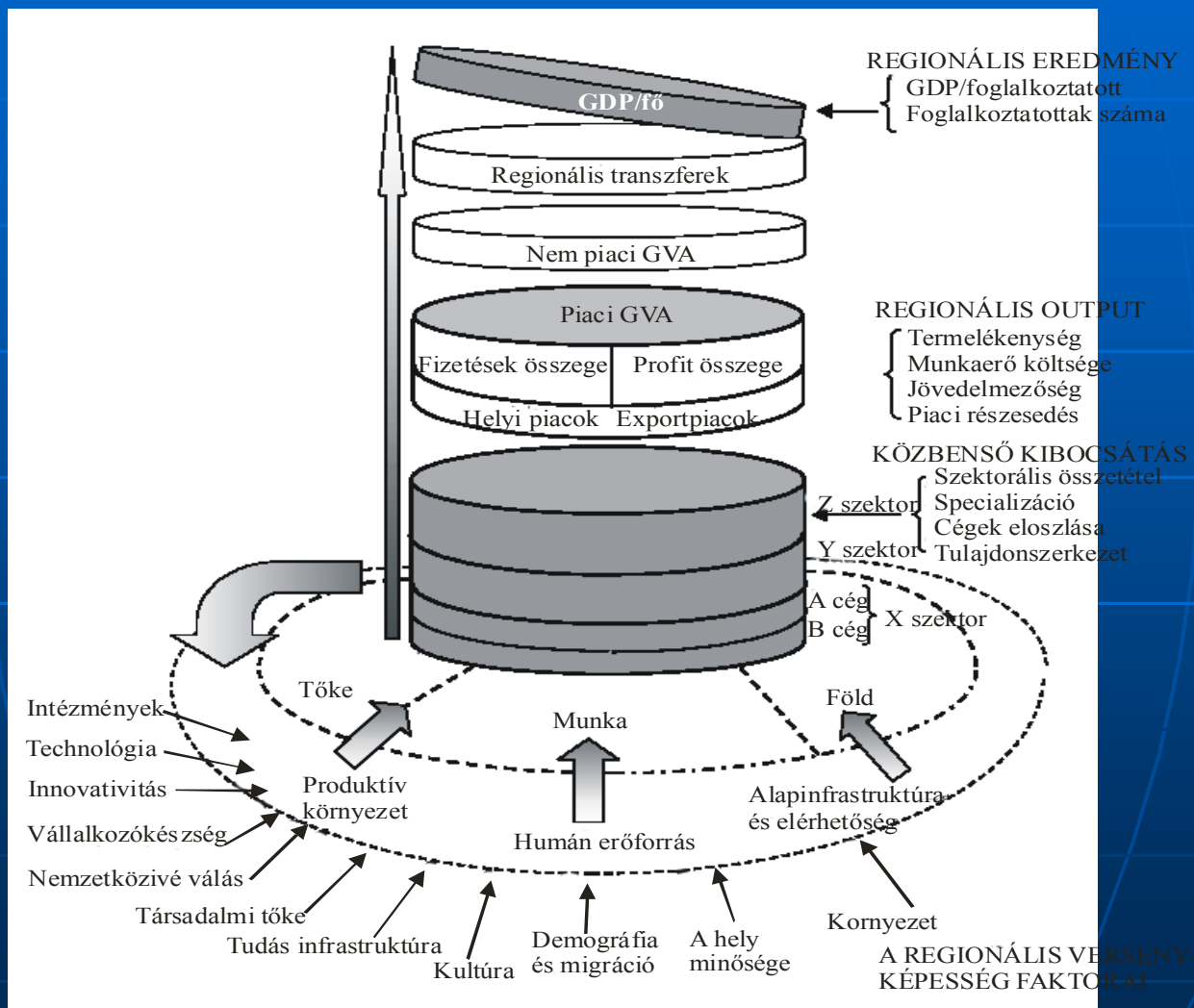
A piramis modell

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A versenyképességi cylinder

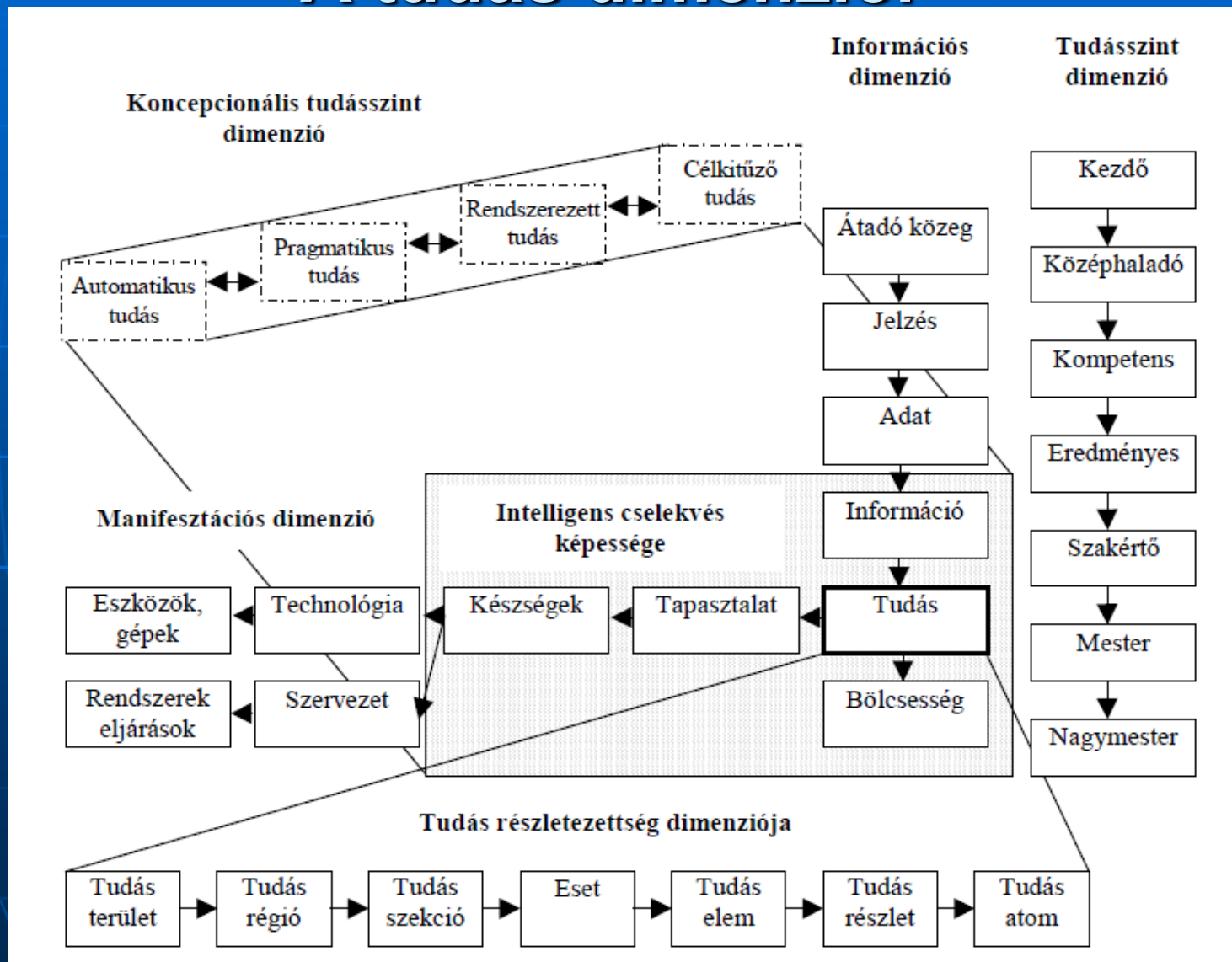

Forrás: Martin et al (2005, 2-36. o.) alapján LUKOVICS szerkesztése, 2007.

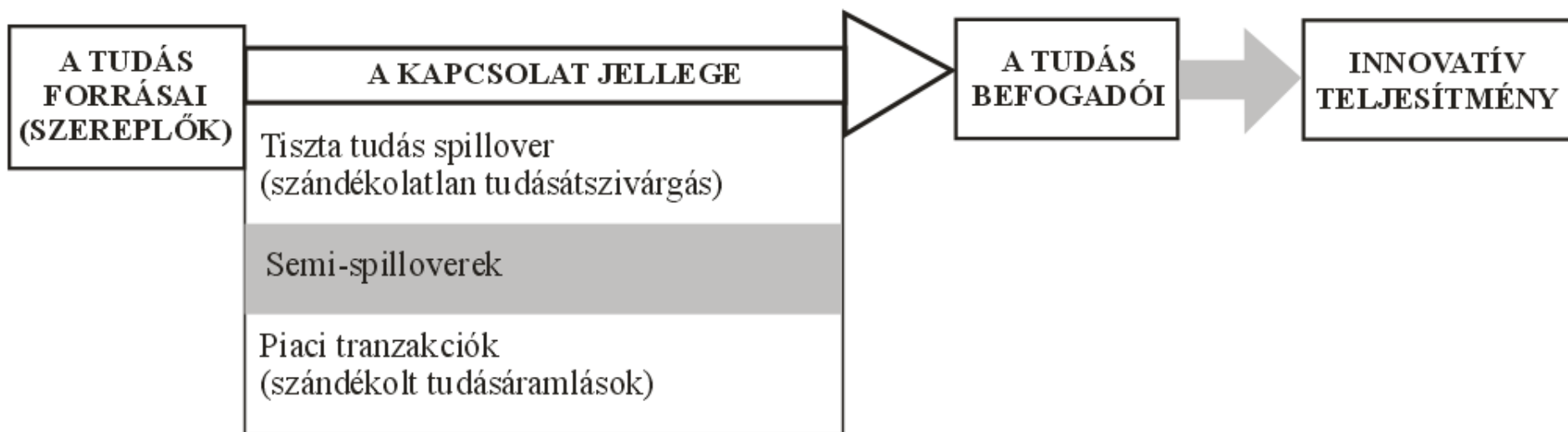
6. A tudás áramlása a térben

A tudás dimenziói

A tudásáramlás típusai és az innovációk

Forrás: Kesidou–Caniëls 2006, 5.p. alapján Smahó Melinda 2008

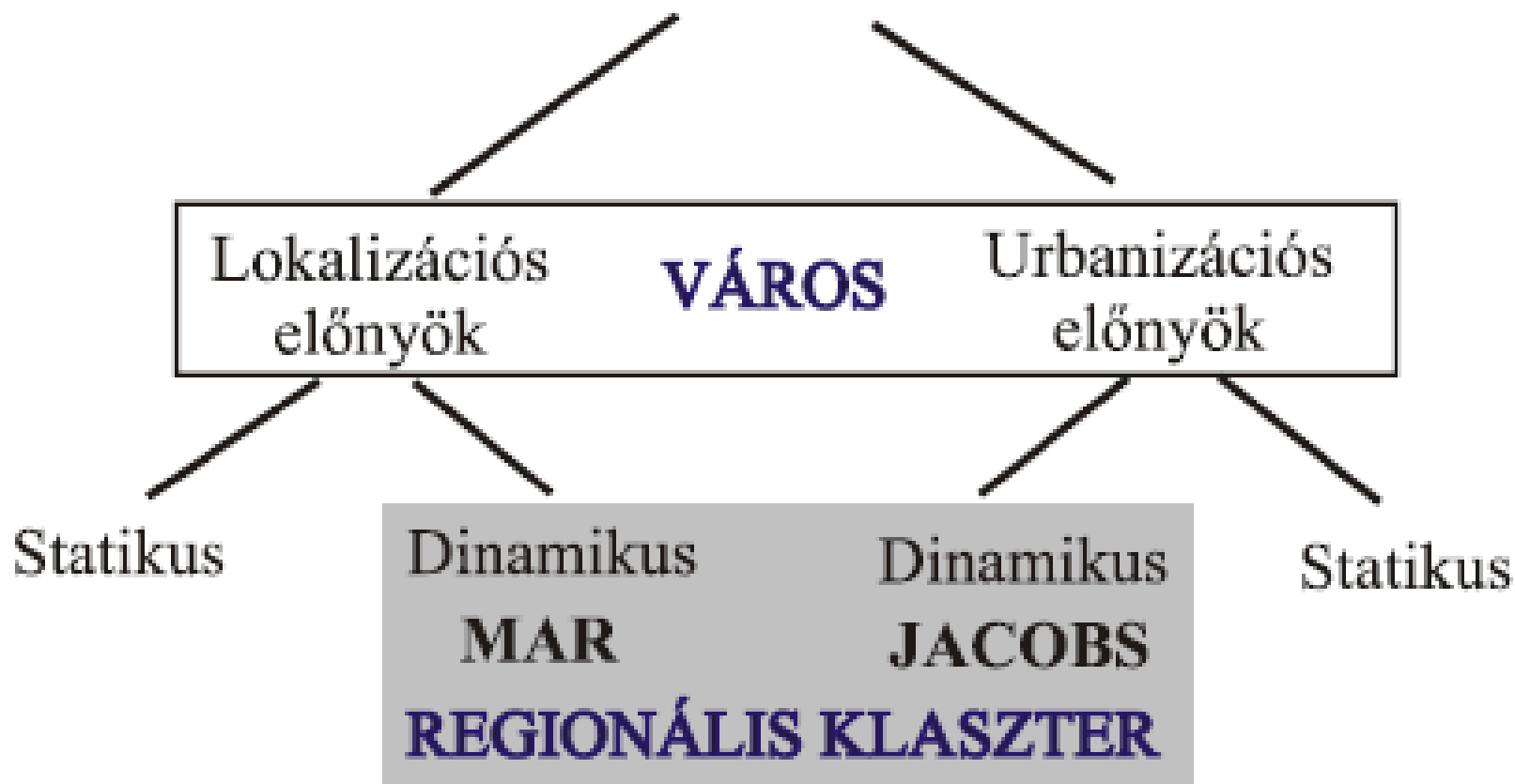

A lokális tudásáramlások típusai

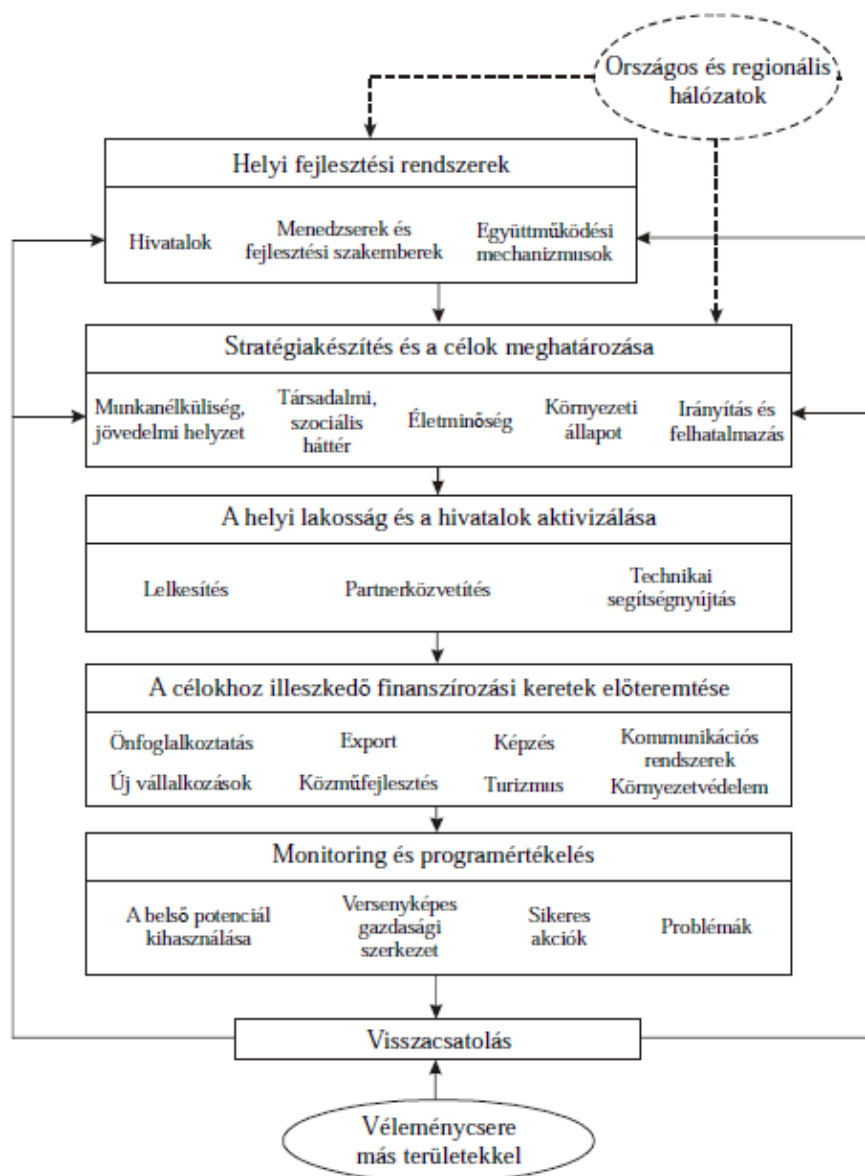
Informális és közvetlen kapcsolatok Nem üzleti interdependenciák		Formális piaci tranzakciók Üzleti interdependenciák	
Lokális tudás spilloverek		Lokális piaci tudásáramlások	
Tiszta tudás spilloverek (spontán, informális, ingyenes)	Kvázi tudás spilloverek (szándékolt, informális, ingyenes)	Kvázi-piaci tudásáramlások (szándékolt, informális, részben ellentételezett)	Tiszta piaci tudásáramlások (szándékolt, formális, ellentételezett)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Versenyző vállalatok között ▪ Vállalatok és egyetemek, kutatóintézetek között ▪ Kiállítások és konferenciák 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szállítókkal való (hátrafelé mutató) kapcsolatok ▪ Disztribútorokkal való (előremutató) kapcsolatok ▪ Támogató intézményekkel való kapcsolatok 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fogyasztókkal kialakított hálózati kapcsolatok 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tudásalapú szolgáltatások vásárlása tanácsadóktól (nem tárgyasult) ▪ Tudástermékek vásárlása szállítóktól (targyasult)
spontán, informális, ingyenes tudásáramlás	Semi-spilloverek		szándékolt, formális, ellentételezett tudásáramlás

Az agglomerációs előnyök és a térbeli koncentráció típusai

Agglomerációs előnyök

A helyi gazdaságfejlesztés folyamata

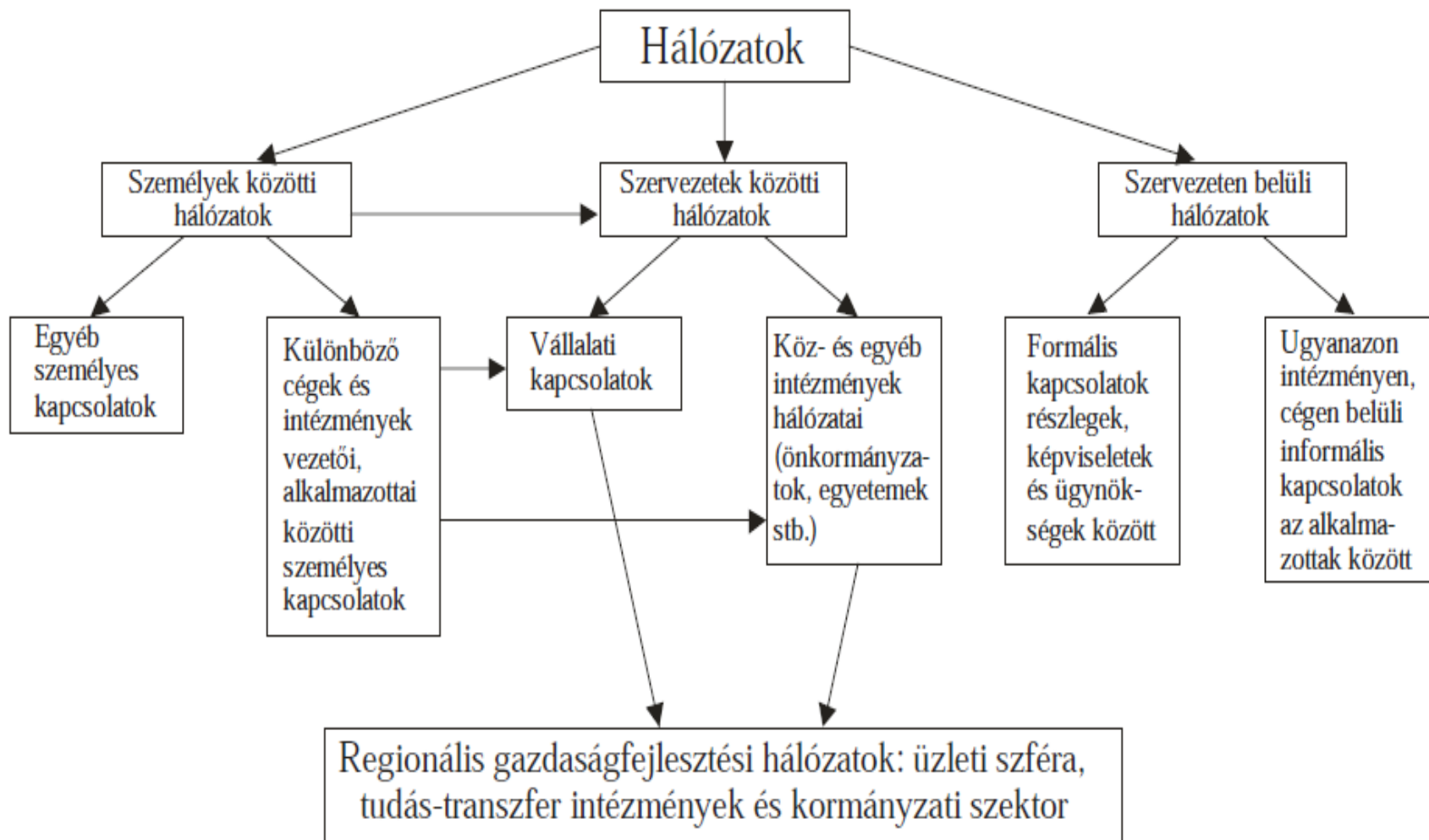
A helyi gazdaságfejlesztési értékelési típusai

- projektértékelés
- programértékelés (pl. LEADER)
- folyamatértékelés vagy
- policy-értékelés.

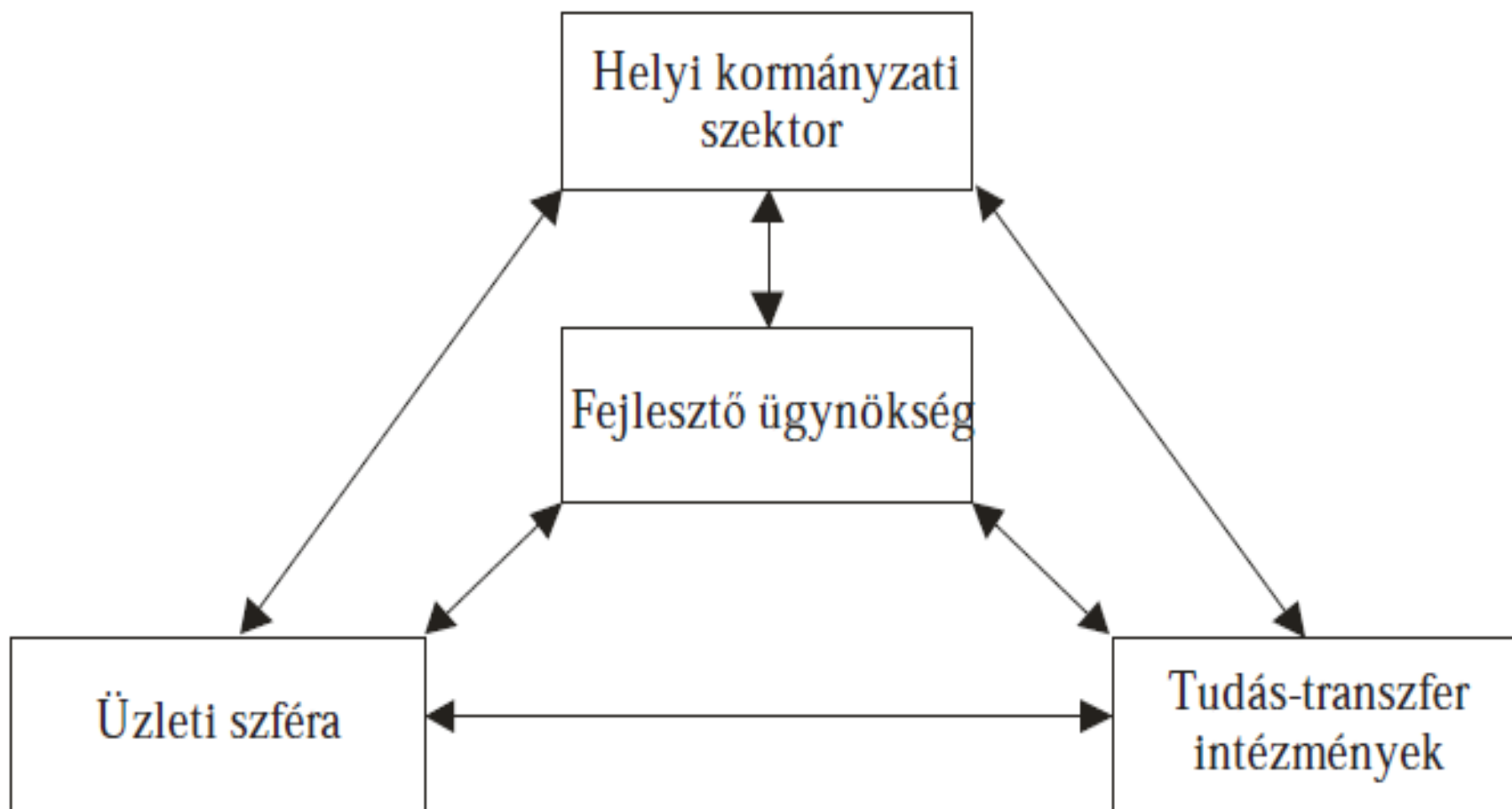
Egy másik csoportosítás szerint:

- ex ante
- interim vagy
- ex post értékelés.

Az alulról szerveződő regionális/helyi gazdaságfejlesztési hálózatok általános szerkezete

Az alulról-szerveződő regionális gazdaságfejlesztés „négy lába”

A regionális fejlesztés hosszú távú céljai

1. Munkaalkalmak teremtése, a munkanélküliségi ráták mérséklése.
2. A túlnépesedett városközpontokra nehezedő demográfiai nyomás csökkentése.
3. A nemzeti erőforrások hatékony hasznosítása.
4. A régiók közti indokolatlan fejlettségi különbségek mérséklése.
5. A regionális kultúrák és identitás megőrzése, különös tekintettel a nemzeti kisebbségek lakta területekre.
6. A népesség és a környezet egyensúlyának a megőrzése, illetve helyreállítása.

A regionális fejlesztési célok eszközei

1. Pénzügyi ösztönzők (tőkejuttatások, költségvetési támogatás, kedvezményes hitelkonstrukciók, kamatkedvezmények, adókedvezmények, gyorsított értékcsökkenési leírás, munkaerő-mobilitási- és átképzési támogatások)

1. Központi szabályozás (területileg körülhatárolt fejlesztési korlátozás, tevékenységek visszafejlesztése, áttelepítése, területi tervezés és programozás, állami tulajdonú vállalatok alapítása, állami megrendelések preferálása, az állami intézményrendszer decentralizálása, növekedési pólusok, fejlesztési területek kijelölése)

1. Infrastrukturális beruházások (a gazdaságfejlesztés kedvező környezetének komplex alakítása: energetikai rendszer, vízellátás, közlekedési hálózat, ipari parkok, kutatási-fejlesztési kapacitás, szakemberképzés, pénzügyi-gazdasági-piaci szolgáltatások fejlesztése).

Célkitűzések és az alapok kapcsolódása

Célkitűzések

Alapok

Konvergencia

ERFA

ESZA

Kohéziós
Alap

Regionális versenyképesség
és foglalkoztatás

ERFA

ESZA

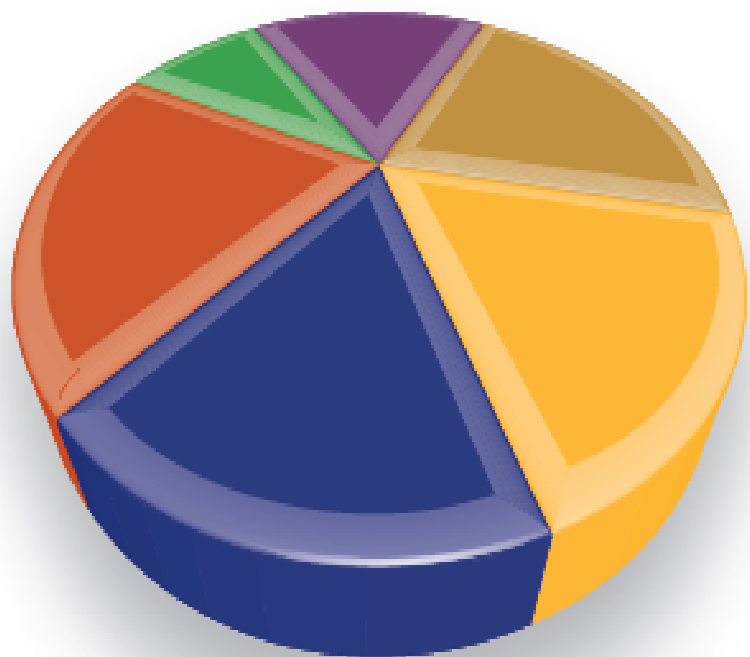
Európai területi együttműködés

ERFA

Operatív Programok kapcsolódási

A ROP-ok tématerület szerinti megoszlása (2007-2010)

- Gazdaságfejlesztés – 324,155 Mrd Ft
- Turizmusfejlesztés – 257,085 Mrd Ft
- Közlekedésfejlesztés – 253,142 Mrd Ft
- Humáninfrastruktúra-fejlesztés – 330,46 Mrd Ft
- Környezetfejlesztés – 133,146 Mrd Ft
- Településfejlesztés – 244,342 Mrd Ft

A gazdaságfejlesztésre meghirdetett források a régiókban (2007-2010)

DA	36,185 Mrd Ft
DD	21,21 Mrd Ft
ÉA	39,89 Mrd Ft
ÉM	38,26 Mrd Ft
KD	22,11 Mrd Ft
KM	148,33 Mrd Ft
NYD	18,17 Mrd Ft

A térségi gazdaságfejlesztés szakaszai

1. **szakasz:** Szervezés
2. **szakasz:** A térségi gazdaság feltérképezése
3. **szakasz:** A stratégiai kialakítása
4. **szakasz:** A stratégia megvalósítása
5. **szakasz:** A stratégia felülvizsgálata

Köszönjük megtisztelő figyelmüket!